

Legislativní rada vlády

Č. j.: 293/04

V Praze dne 9. srpna 2004

Výtisk č.:

S t a n o v i s k o

Legislativní rady vlády

- a) k návrhu zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon),**
 - b) k návrhu zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon)**
-

I.

K celkovému zaměření návrhů

Cílem předložených návrhů zákonů je dle předkladatele především odstranění nedostatků stávající právní úpravy ochrany před diskriminací, včetně vytvoření právního rámce pro uplatňování tzv. pozitivních opatření a stanovení nároků, jichž se mohou oběti diskriminace domáhat, a zároveň promítnutí příslušných směrnic Evropských společenství (viz bod II tohoto stanoviska) do právního řádu České republiky. Součástí předloženého materiálu je též ve 2 variantách vypracovaný návrh na vytvoření subjektu, jenž by měl v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací působit; tyto varianty, uvedené i na str. 7 až 16 přepracovaného znění návrhu zákona, uvedeného v příloze č. 1 k tomuto stanovisku, jsou předloženy vládě k rozhodnutí. Podstatou těchto variant je, zda orgánem, do jehož působnosti má patřit prosazování rovného zacházení, má být Centrum pro rovné zacházení jako nová organizační složka státu (varianta I), nebo Veřejný ochránce práv (varianta II).

II.

Vztah k právu Evropských společenství

Návrhem zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon) jsou zapracovávány do právního řádu České republiky tyto směrnice Evropských společenství:

- Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání,
- Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ,
- Směrnice Rady ze dne 9. února 1976, o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a pracovní podmínky (76/207/EHS), ve znění Směrnice Rady 2002/73/ES,
- Směrnice Rady ze dne 10. února 1975, o sblížení právních předpisů členských států týkajících se provedení zásady stejné odměny za práci pro muže a ženy (75/117/EHS),
- Směrnice Rady ze dne 19. prosince 1978, o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (79/7/EHS),
- Směrnice Rady ze dne 11. prosince 1986, o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné včetně oblasti zemědělství a o ochraně v mateřství (86/613/EHS).

Návrh zákona je s nimi plně slučitelný.

III.

Způsob projednání návrhů

Původní znění návrhů zákonů bylo projednáno v připomínkovém řízení, jehož výsledky jsou uvedeny v části VI. předloženého materiálu, z níž vyplývá, že materiál je předložen s rozpory. Ministerstvo financí nesouhlasí s tím, aby z předmětného materiálu vyplývaly nároky na státní rozpočet; co se týče institucionálního zajištění ochrany před diskriminací, shledává jako únosnější variantu II. Rovněž Ministerstvo

vnitřně považuje variantu I za příliš nákladnou. Ministerstvo vnitra dále požaduje přeformulovat definice pojmů, obsažené v ustanovení § 2 původního i přepracovaného návrhu antidiskriminačního zákona, a bez náhrady vypustit ustanovení § 8 původního i přepracovaného návrhu antidiskriminačního zákona. Ministerstvo práce a sociálních věcí namítá, že formulace navržená v ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) (v přepracovaném znění § 5 odst. 3) návrhu antidiskriminačního zákona se vymyká z mezí ustanovení čl. 29 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Ministerstvo spravedlnosti doporučuje v ustanovení § 2 odst. 3 původního i přepracovaného návrhu antidiskriminačního zákona modifikovat definici přímé diskriminace. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy nesouhlasí s navrhovanou úpravou postavení ředitele Centra pro rovné zacházení.

Původní znění návrhů zákonů bylo projednáno v pracovních komisích Legislativní rady vlády pro právo správní, pro právo pracovní a sociální věci, pro právo obrany a bezpečnosti státu, pro právo trestní a pro právo občanské. Legislativní radou vlády byly návrhy zákonů projednány na její schůzi dne 13. května 2004 a jejich přepracovaná znění dne 27. května 2004 a dne 17. června 2004.

IV.

Návrh změn

Vzhledem k tomu, že původní znění předložených návrhů zákonů obsahuje řadu dílčích nedostatků, týkajících se zejména úpravy přípustných forem rozdílného zacházení a postavení Centra pro rovné zacházení, je z důvodu přehlednosti v příloze č. 1 k tomuto stanovisku připojeno nové znění návrhu antidiskriminačního zákona a v příloze č. 2 k tomuto stanovisku nové znění návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím antidiskriminačního zákona, do nichž jsou připomínky Legislativní rady vlády promítnuty.

K variantám institucionálního řešení

Legislativní rada vlády nepovažuje s ohledem na dosavadní konstrukci zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, svěřování

kompetencí Veřejnému ochránci práv v oblasti ochrany před diskriminací za vhodné a doporučuje proto přijmout variantu I.

K důvodovým zprávám

1. Důvodovou zprávu k návrhu antidiskriminačního zákona dopracovat tak, aby bylo zřejmé, že nároků vyplývajících z porušení práva na rovné zacházení podle tohoto zákona se lze domáhat pouze v občanském soudním řízení. Dále je třeba doplnit obecnou část důvodové zprávy ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. f) Legislativních pravidel vlády, tj. o předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy.
2. Důvodové zprávy dopracovat tak, aby odpovídaly vládou schváleným návrhům zákonů.

K úplnému znění navrženou novelou dotčených částí zákonů s vyznačením navrhovaných změn

Do tohoto úplného znění promítnout změny předloženého návrhu zákona, schválené vládou.

Ke srovnávací tabulce

Do srovnávací tabulky promítnout změny předloženého návrhu zákona, schválené vládou.

V.

Závěr

Legislativní rada vlády doporučuje vládě **s c h v á l i t** návrh zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon) a návrh zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon), a přijmout k nim usnesení vlády a v něm stanovit:

„V l á d a

I. s c h v a l u j e

1. návrh zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon),

2. návrh zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o rovném zacházení (antidiskriminační zákon),

ve znění uvedeném v přílohách č. 1 a 2 ke stanovisku Legislativní rady vlády a s úpravami podle závěrů vlády;

II. u k l á d á místopředsedovi vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje vypracovat konečné znění

1. vládního návrhu zákona o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon),

2. vládního návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím antidiskriminačního zákona;

III. p o v ě ř u j e

1. předsedu vlády, aby předložil vládní návrhy zákonů podle bodu I a II tohoto usnesení předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k dalšímu projednání s upozorněním, že vládní návrh zákona podle bodu II/1 tohoto usnesení se týká členství České republiky v Evropské unii,

2. místopředsedu vlády pro výzkum a vývoj, lidská práva a lidské zdroje, aby odůvodnil vládní návrhy zákonů v Parlamentu České republiky.“

JUDr. Jaroslav B u r e š
ministr a předseda Legislativní rady vlády